

# Vlastní hodnocení školy



ŠKOLNÍ ROKY  
2005/06 a 2006/07

Toto vlastní hodnocení školy je zpracováno za období dvou školních roků, 2005/2006 a 2006/2007.

## **Obsah:**

1. Úvod
2. Podmínky ke vzdělávání
3. Průběh vzdělávání
4. Podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
5. Výsledky vzdělávání žáků a studentů
6. Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP
7. Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
8. Praktická část, dotazníkové šetření

## **1. Úvod**

Návrh struktury vlastního hodnocení školy byl projednán s pedagogickou radou v září 2005. Vlastní hodnocení školy bylo projednáno v pedagogické radě dne 30. 8.2007.

Vlastní hodnocení školy je zpracováno podle vyhlášky č. 15/2005 Sb. kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy a je zaměřeno na:

- a) cíle, které si škola stanovila zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu, a jejich reálnost a stupeň důležitosti,
- b) posouzení, jakým způsobem škola plní cíle podle písmene a) s přihlédnutím k dalším cílům uvedeným zejména v rámcovém vzdělávacím programu a odpovídajících právních předpisech,
- c) oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření,
- d) účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení.

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy:

- a) podmínky ke vzdělávání,
- b) průběh vzdělávání,
- c) podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání,
- d) výsledky vzdělávání žáků a studentů,
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.

Jako zdroje informací byly využity:

- a) pedagogická dokumentace, učební plány, osnovy, školní vzdělávací program
- b) ankety a dotazníky žákům, učitelům, rodičům

- c) rozhovory s žáky, učiteli a rodiči, také širší veřejností
- d) písemné podklady, zejména inspekční zprávy, záznamy kontrol, návštěv, vyhodnocení projektů školy
- e) vnitřní statistické ukazatele, tj. počty uchazečů o studium a úspěšnost v přijímacím řízení, studijní výsledky žáků, výsledky testů SCIO.
- f) vnější statistické ukazatele, zejména demografické faktory,
- g) externí zdroje, materiály školských orgánů, úřadů práce, obcí apod.
- h) informace získané z regionálních či jiných medií

Rodiče byli požádáni o vyjádření – co se jim na škole líbí či nelíbí. Získali jsme tak velké množství údajů, po odstranění subjektivních a neopodstatněných vyjádření jsme získali řadu podkladů pro úpravu školního řádu, klasifikačního řádu, organizace stravování,...

Pro zvýšení objektivitu hodnocení jsme do získávání údajů použili dotazníkové šetření, takovéto shromažďování údajů jsme doplnili sociometrickými a statistickými metodami. Opakované průzkumy prováděné podle stejné metodiky v několika letech po sobě poskytly i zajímavé údaje o vývoji několika jevů na které jsme se v sledovaném období zaměřili.

## 2. Podmínky ke vzdělávání

Porodnost. Podle údajů z matrice počty dětí mírně narůstají, takže v dalších letech očekáváme otevření stejného počtu prvních tříd jako nyní. Měl by se také zvýšit průměrný počet dětí ve třídách, takže by se měl také zastavit pokles počtu žáků, kdy odcházely ze školy silné deváté ročníky a přicházely početně slabé první třídy.

Do počtu žáků se pozitivně promítla výstavba v obci, kdy se přistěhoval větší počet rodin s malými dětmi. Vzhledem k tomu, že se jedná v těchto případech o zaměstnance místního průmyslu, dá se čekat, že půjde o trvalé zvýšení.

Absolventi školy (žáci odcházející z 5. a 9. ročníku) jsou na středních školách úspěšní, většina vyšší stupeň vzdělávání úspěšně dokončí. Podle informací z jednotlivých středních škol naši žáci nemají problémy s adaptací na výuku na středních školách a jejich vědomosti ze základní školy jim umožňují úspěšně zvládnout učivo

Ve stále větší míře se škola otevírá rodičům. Původní den otevřených dveří jsme změnil na projekt předvánočních dílen s rodiči. Umožňujeme rodičům, aby se s dětmi posadili přímo do třídy a zúčastnili se výuky. Některé akce pořádáme pro děti společně s jejich rodiči – Jablečný jarmark, Den matek, táborák. Tyto neformální akce dokáží podstatně změnit vztah rodičů ke škole. Změna ale nebyla jednoduchá – bylo nutno překonávat bariéry jak ze strany rodičů, tak i pedagogů.

Postupně jsme zavedli pravidelné vydávání školního časopisu, dbáme na zásobování místních novin pravidelnými příspěvky, osvědčilo se zhotovení vizitek, propagačních materiálů školy, webových stránek.

Při propagaci se zaměřujeme na různé cílové skupiny – například mateřské školy v okolí, rodiče dětí ve školní družině.

Zjistili jsme, že stále větší množství rodičů při výběru vhodné školy pro své dítě přistupuje odpovědně k hodnocení škol – sledují webové stránky, navštíví často několik škol, než se rozhodnou pro tu konkrétní.

Změna stále probíhá – nemáme problém s tím, aby pedagogové něco zorganizovali, zajistili. Spíše s dotazením akce právě v oblasti propagace.

### 3.Průběh vzdělávání

Pro kontrolní a hospitační činnost má ředitelka školy zpracován Plán kontrolní činnosti. Ten stanovuje frekvenci a oblasti kontrol v jednotlivých úsecích s konkrétní zodpovědností za jednotlivé oblasti (dokumentace, hospitace, prohlídky a revize). Hospitační činností je pověřena i zástupkyně ředitele školy.

Plánování a bezprostřední příprava výchovně-vzdělávací práce jsou promyšlené. Stanovené cíle respektují věkové a vývojové zvláštnosti dětí i jejich osobní tempo. Spontánní a řízené aktivity se přirozeně prolínají, probíhají ve třídě i při pobytu venku. Forma provedení odpovídá danému tématu. Učitelky s dětmi pracují skupinově i individuálně. Vhodné je navození a využívání přirozených učebních situací. Zvolené metody a formy práce nechávají většinou dětem prostor pro svobodné rozhodování, možnost volby a respektovaly jejich spontánnost. Učitelky vytvářejí pro splnění zadávaných úkolů přiměřený časový prostor. V případě nižšího zájmu nebo koncentrace pozornosti si děti mohou zvolit náhradní, pro ně zajímavější činnost. Zřejmá byla i orientace na problémové učení a experimentování. Kvalitu výchovně-vzdělávací práce příznivě ovlivňuje laskavý a vstřícný přístup učitelek. Promyšleně je zařazováno střídání rušných a klidových částí hodiny.

Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. Učitelé v hodinách přistupují k těmto žákům diferencovaně, nechybí individuální přístup při zadané samostatné práci. Integrovaným žákům jsou při písemných činnostech zadávány kratší písemné celky, je upřednostněn jejich mluvený projev. Vyučující kladou na tyto žáky menší nároky než na ostatní žáky, například místo diktátů jsou těmto žákům zadávána doplňovací cvičení a opisy textu, a v jejich zadávání je vytvořen systém diferenciacce podle schopností a typu poruch jednotlivých žáků. V průběhu vzdělávání je využíváno běžné slovní hodnocení i klasifikace známkou. Na žádost zákonných zástupců jsou žáci se SPU hodnoceni slovně.

Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou se neomezuje jen na odborné vyšetření žáků doporučených školou, psychologové pracují i přímo na škole, poskytují konzultace vyučujícím, žákům i rodičům, některá vyšetření probíhají na základě souhlasu zákonných zástupců ve vyhrazené místnosti přímo ve škole. Odborné posudky jsou zpracovány kvalitně a velmi konkrétně a jsou proto pro vyučující přínosem pro další práci s integrovanými žáky. Výhodná je metodická pomoc při sestavování individuálních vzdělávacích programů, konzultace směrem ke vhodnému a účelnému využívání speciálně-pedagogických metod a pomůcek přímo ve výuce.

Celoroční plán výchovného poradce (dále jen VP) zahrnuje řešení výchovně-vzdělávacích a vztahových problémů žáků, problematiku volby povolání, evidenci a spoluúčast při tvorbě individuálních učebních programů integrovaných žáků, pomoc při řešení osobních problémů žáků a adaptačních potíží žáků prvních tříd. VP spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou. Kontakt se žáky a jejich zákonnými zástupci je zajištěn především v konzultačních hodinách. Informace předává VP žákům prostřednictvím třídních učitelů a na nástěnce. Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách a zápisy v žákovských knížkách. Závěry z jednání s rodiči jsou zdokumentovány.

VP spolupracuje se školní metodičkou prevence sociálně patologických jevů. Její činnost je systematická a koncepční, řídí se koncepcí metodika prevence pro školní rok, která zahrnuje aktivity dlouhodobé i jednorázové. K řešení problematiky prevence slouží mj. pravidelné třídnické hodiny, které jsou zařazeny do rozvrhu všech tříd počínaje 2. ročníkem.

## 4. Podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání

Za sledované období na školu nebyla podána žádná stížnost. Připomínky rodičů se řešily většinou na úrovni rodič - třídní učitel, pouze v některých případech se rodiče obrátili na členy vedení školy. V naprosté většině případů šlo o připomínky ke klasifikaci.

S pedagogickým týmem byla v období září 2005 provedena analýza SWOT.

### SWOT ANALÝZA - Současná situace v provozování ZŠ Chrustova 24

SILNÉ STRÁNKY - současný stav	PŘÍLEŽITOSTI - náměty na řešení
<p>výpočetní technika www stránky klidné prostředí venkovní sportoviště</p> <p>kvalitní ped. sbor spolupráce s MŠ nová kuchyně mimoškolní aktivity</p>	<p>spolupráce s MŠ nábor dětí předškolní třída spolupráce se scio</p> <p>počítačová učebna ( větší využití ) multimédia, internet - projektové vyučování aktivnější obč.sdružení více prezentovat školu opravy omítek a tělocvičny vytvořit na šk. pozemku učebnu v přírodě</p>
SLABÉ STRÁNKY - současný stav	RIZIKA - obavy z možných problémů
<p>soc složení žáků ubývání počtu žáků stárnutí sboru spolupráce s rodiči slabší informovanost veřejnosti o chodu školy stav omítek a tělocvičny</p>	<p>sociální složení žáků celkový úbytek dětí odchod mladých učitelů</p>

Zkušeni, starší vyučující vnímají snižování počtu žáků školy především jako úbytek kvalitních žáků, mladší učitelé vidí zřetelněji ekonomickou stránku úbytku. Projevuje se zde také jistý konzervatismus či setrvačnost – jako příležitost řada vyučujících stále vidí možnost rozvoje spolupráce v některých tradičních oblastech, které byly sice pro naši školu typické v minulých letech, ale v současné době je pokračování nereálné vzhledem k nedostačujícím personálním a finančním podmínkám.

Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol. Učební plán ZŠ je zpracován v souladu s učebním dokumentem, týdenní dotace jednotlivých předmětů jsou dodrženy. Kontrolovaná povinná dokumentace základní školy je vedena ve stanoveném rozsahu, zápisy o probraném učivu v třídních knihách jsou průkazné.

Jejich plnění je v průběhu školního roku kontrolováno při hospitacích vedením školy a předsedy předmětových týmů. Kontrola naplňování učebních osnov a rámcového programu je účinná.

Škola zajišťuje poskytování poradenských služeb výchovným poradcem a školním metodikem prevence. Pověření pracovníci se řídí plány sestavenými vždy na školní rok.

Konzultace s rodiči probíhají v konzultační den nebo po individuální dohodě v různých, momentálně volných, prostorách školy. Výchovné problémy jsou řešeny nejčastěji za přítomnosti třídního učitele a zákonných zástupců. Z jednání jsou vedeny zápisy s konkrétními závěry. Minimální preventivní program je sestaven na základě podkladů vypracovaných třídními učiteli všech tříd. V programu je vedle preventivní péče zahrnuto i řešení vzniklých patologických jevů.

## **5. Výsledky vzdělávání žáků a studentů,**

Pro zjišťování výsledků vzdělávání využívá vedení školy testy SCIO, pravidelně zadává srovnávací písemné práce, které vypracovávají vedoucí předmětových týmů. Další poznatky získává vedení také z výsledků žáků na soutěžích a při přijímacím řízení ke studiu ve středních školách.

Rozbor zjištěných skutečností je pravidelně prováděn na jednání předmětových týmů a na závěrečné pedagogické radě. Závěry analýzy jsou využívány při tvorbě plánu práce na příští školní rok, jejich plnění je kontrolováno při hospitacích.

Pro hodnocení žáků získávají učitelé podklady ústním a písemným zkoušením. Úkoly při prověrkách v matematice zadávají učitelé diferencovaně podle individuálních schopností žáků. Klasifikace ojedinelého ústního zkoušení byla objektivní a vyučující zdůvodněná. Většina sledovaných hodin nepostrádala závěrečné shrnutí probíraného učiva a celkové hodnocení práce žáků.

Laboratorní práce z chemie, fyziky a přírodopisu jsou plánovány a prováděny v návaznosti na probírané učivo. Vypracovaným protokolům věnují vyučující náležitou pozornost a vedou žáky k přesnosti a důslednosti v práci. Žáci školy se zúčastňují olympiád a soutěží, přínosem je zpracovávání dlouhodobých samostatných prací a práce na celoročních projektech v přírodovědných předmětech.

Při vlastní výuce nebyl pozorován jen frontální přístup s dominancí učitele, žáci si poznatky osvojovali i formou skupinové práce a řízeného rozhovoru s vyučujícími, případně jim byly diktovány. Celkově byli vedeni k širší aplikaci učiva i formou samostatné práce.

## **6. Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,**

Ředitel koordinuje práci jednotlivých útvarů zejména prostřednictvím porad vedení školy, pedagogické rady a systémem vnitřních předpisů, které stanovují jednoznačná pravidla činnosti školy. Aktivně se spolupodílí na tvorbě školního vzdělávacího programu (dále ŠVP). Provádí osvětovou činnost týkající se kurikulární reformy zejména ve vztahu ke školské a rodičovské veřejnosti. Na plnění cílů výchovy ke zdraví se podílí všichni učitelé 1. stupně ZŠ.

Komunikační systém má jasná pravidla. Aktuální zprávy potřebné pro větší počet pracovníků jsou zveřejněny v týdenním plánu. Metodické vedení a kontrolní činnost učitelů 1. stupně zajišťuje zástupkyně ředitele. Využívá osobní kontakt s učiteli nebo pravidelné schůzky úsekového metodického sdružení. Úkoly k naplňování cílů výchovy ke zdraví vyžadují posílení metodického vedení učitelů i vzhledem ke tvorbě školního vzdělávacího programu.

Při výběru pracovníků pro výkon určité pracovní pozice vychází ředitel školy jednak z řad stávajících pracovníků školy (specializované funkce), jednak z výsledků výběrového řízení zvenčí (doplňování pedagogického sboru). Pro výběrová řízení je jedním z kritérií, kromě odborné kvalifikace, pedagogická praxe. Pro nové pracovníky je vytvořen jednotný adaptační program. Stávající systém uvádění nových pedagogů do praxe je založen na předávání zkušeností pedagogem, kterého určuje ředitel.

### Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)

Důležitou součástí DVPP byla proškolení pověřených pedagogů v problematice

- sociálně patologických jevů,
- prevence šikany,
- environmentální výchovy,
- výchovy k volbě povolání,
- správce počítačové sítě,
- protidrogové prevence.

V rámci prevence šikany byli všichni pedagogové na poradách seznámeni s postupem při podezření na šikanu, tato problematika byla s žáky probírána na třídnických hodinách a ve výuce občanské či rodinné výchovy, způsobem přiměřených jejich věku.

Vedoucími pracovníky jsou ředitel školy, zástupkyně ředitele, vedoucí vychovatelka školní družiny. Do rozšířeného vedení školy patřil také výchovný poradce, preventista sociálně patologických jevů a předsedové předmětových komisí.

Účinný mezistupeň řízení tvoří předmětové komise, kterých je vzhledem k velikosti školy jen 5 – pro český jazyk, cizí jazyky, matematiku a fyziku + informatiku, přírodovědné předměty a výchovy.

Celkové řízení školy lze charakterizovat jako demokratické, direktivní v oblasti rozpočtu, naopak jako liberální v oblasti vývoje školy, alternativních vzdělávacích aktivit. Kombinace obou způsobů je uplatňována v oblasti DVPP a personalistice - vytváření pedagogického týmu.

Prioritou personálního řízení a personálních podmínek je také pro oblast výchovy ke zdraví plánované a pravidelné vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve sledovaném období školních let 2004/2005 a 2005/2006 se většina učitelů vzdělávala v práci s počítačem. Dvě učitelky studují v rámci programu celoživotního vzdělávání. Pro splnění dalších kvalifikačních předpokladů se zapojili do vzdělávání ředitel, výchovný poradce, koordinátor tvorby ŠVP. K prohloubení odborné kvalifikace v oblasti cizích jazyků se vzdělávají dvě pedagožky.

Personální strategie školy. Délka praxe většiny pedagogů na této škole je velmi vysoká a to zvyšuje riziko výskytu syndromu vyhořelosti, poklesu psychických sil a rezerv a ztráty motivace. Škola se proto zaměřila na prevenci, zejména ve vyhledávání oblastí, ve kterých by se mohli jednotliví pracovníci angažovat – získávání sponzorů, zpracování projektů, rozšiřování odborné kvalifikace dalším studiem, každý rok se DVPP zaměřuje odlišným směrem,

## **7. Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.**

V kontrolní činnosti vycházelo vedení školy z poznatků ČŠI z posledních inspekčních návštěv a zaměřilo se na sledování plnění učebních plánů, dodržování osnov a vedení předepsané dokumentace pedagogickými pracovníky, dodržování směrnic školy pedagogy (zejména klasifikačního řádu, vnitřního řádu), byl kontrolován podíl na vytváření vhodných psychohygienických podmínek pro práci žáků i kolegů a dalších zaměstnanců školy. V práci třídních učitelů byl sledován jejich podíl na snižování absence žáků, u kterých je předpoklad, že rodiče svojí benevolencí přispívají k absenci žáků. Přísněji bylo postupováno při hodnocení přestupků žáků, sjednocovala se činnost vyučujících v tomto směru. Byl kladen důraz na prevenci a řešení projevů šikanování, návykových látek, jiných negativních jevů.

V práci naší školy, která chápe svoje úsilí jako skutečnou službu zákazníkům, se osvědčil důraz na některé aspekty:

- a) Seznamování rodičů s nabídkou školy, její srozumitelnost, bohatost, možnost. Zjistili jsme, že ve stále větší míře vyhledávají rodiče nejrůznější zdroje informací. Nejdůležitější pro ně zůstává kladná osobní zkušenost jiných rodičů, ale běžné je vyhledávání informací na webových stránkách školy, porovnávání výročních zpráv sousedních škol, účast na propagačních akcích školy. V této oblasti jsme se zaměřili i na méně tradiční způsoby propagace - například rodiče mají možnost navštívit s dětmi vyučování, seznámit se s kolektivem třídy, stylem práce učitelky. Zde rodiče oceňují nejvíce otevřenost školy - nejde o předem připravené "vzorové hodiny", návštěva je možná kdykoli.

- b) Vstřícnost vůči rodičům po celou dobu školní docházky jejich dítěte. Jde v podstatě o potvrzování prvního příznivého dojmu, potvrzování, že poskytovaná služba je na stále stejně dobré úrovni, že reakce školy na požadavky rodičů je stále pozitivní, vstřícná.
- c) Zjišťování potřeb zákazníků, objasňování případných korekcí jejich nereálných požadavků. Péče o ně v době, kdy to potřebují.
- d) Škola neuplatňuje alternativní vzdělávací programy, takže výuka byla klasická
- e) Problémem starších pedagogů bývá neschopnost domluvit se s dětmi na principu partnerských vztahů, zejména žáky v pubertě. Tito učitelé mívají zvýšené potíže se zvládnutím nekázně žáků, žáci odmítají jejich způsoby přístupu. Proto jsme se cíleně zaměřili na seznamování učitelů s principy osobnostně sociální výchovy.
- f) Změna vedla mimo jiné k zavádění nepovinného předmětu „OSV – osobnostně sociální výchova“,

Na začátku každého školního roku ředitel školy předkládá pedagogům a zástupcům rodičů ke konzultacím celoroční plán činnosti školy, který vychází z dlouhodobé koncepce. Cíle jsou reálné a v rámci stanovených priorit se plní.

Vyučující byli motivováni k pořádání akcí ozdravného, sportovního charakteru pro žáky v rámci výuky předmětů i v mimoškolní činnosti, zařazování pohybových forem do vyučovacích hodin. Tato oblast byla sledována v rámci kontrolní činnosti, úspěšná práce v této oblasti byla jedno z kritérií pro udělování mimořádných odměn.

Škola usilovala o výrazné diferencování hodnocení a klasifikaci chování žáků. Vyučující se sjednotili v požadavcích na chování žáků, důsledně a jednotně postihovali kázeňské přestupky ve škole. Případy nevhodného chování žáků na veřejnosti, které škole nepřísluší trestat, rozebírali s žáky a vedli je k pochopení nevhodnosti takového chování. Kromě opatření k upevnění kázně a klasifikace chování využívali spolupráci s rodiči, policií, odborem sociální péče obecního úřadu.

Škola založila svoji propagaci na „tradiční“ podobě školy, kdy se snažíme zachovávat a propagovat kladné tradiční hodnoty – dobrá kázeň žáků, rozsáhlý obsah učiva, spolupráce s rodiči, otevřenost veřejnosti, pravidelné získávání údajů od rodičů, jejich názorů na kvalitu školy, při předávání informací rodičům preferujeme osobní jednání, návštěvy rodičů na škole. Nepodléháme módním vlnám v organizaci výuky a alternativních vyučovacích přístupech.

S vedením školy úzce spolupracuje občanské sdružení Alfabet tvořené rodiči našich žáků. Výbor této organizace se podílí na organizaci mimoškolních aktivit.

Mgr.Radim Motyčka  
ředitel školy

## 8. Praktická část, dotazníkové šetření.

### Obsah

1. ÚVOD.....	10
2. DOTAZNÍK UČITELE K HODNOCENÍ ŘEDITELE ŠKOLY .....	11
<i>Cíle</i> .....	11
<i>Závěr</i> .....	11
<i>Srovnání</i> .....	12
3. DOTAZNÍK UČITELE K PODMÍNKÁM VÝUKY A PROFESNÍMU RŮSTU .....	12
<i>Cíle</i> .....	12
<i>Závěr</i> .....	12
<i>Srovnání</i> .....	12
4. DOTAZNÍK PRO ŽÁKY (NŠ) .....	12
<i>Cíle</i> .....	12
<i>Závěr</i> .....	13
<i>Srovnání</i> .....	13
5. DOTAZNÍK PRO ŽÁKY II. STUPNĚ .....	13
<i>Cíle</i> .....	13
<i>Závěr</i> .....	13
<i>Srovnání</i> .....	14

### 1. Úvod

Autoevaluace je proces systematického sběru a analýzy informací za účelem vytvoření soudů o hodnotách založených na spolehlivých důkazech. Tyto soudy se zaměřují na zjištění stavu dosažených konkrétních cílů. Měly by tedy vést rozhodování v oblasti rozvoje. Pojmem autoevaluace se občas označuje pouze ta část tohoto procesu, kdy jsou vytvářeny tyto soudy. Autoevaluace je často stavěna do kontextu cyklu monitorování, evaluace a revizí.

Primárním účelem zodpovědnosti je zvyšování kvality vzdělávání. Autoevaluace prováděná školou se spíše realizuje, protože školy musejí poskytnout informace o svém výkonu z mnoha různých důvodů rodičům a veřejnosti a to na určité úrovni. Školy jsou primárně zodpovědné za to, co dělají pro své žáky. Aby samy zjistily skutečné dopady, musí jim být primárním zdrojem informací vysvětlení žáků samotných, kvalita jejich práce a pokroky, kterých postupně dosáhly. Školy, které provádějí autoevaluaci, zodpovídají za svěřenou důvěru tím, že poskytují kvalitní záznamy, poskytují důkazy, že zvažované cíle jsou hodnotné a jak jsou jakožto školy schopny svěřené důvěře vyhovět.

K tomuto účelu byly vypracovány pověřenými pracovníky dotazníky, jejichž cílem bylo zjistit hladinu názorů na čtyři základní problémy, které by měly být průběžně sledovány a vyhodnocovány za účelem zkvalitnit práci se žáky i průběžně řešit pracovní vztahy ke kolektivu.

Jednalo se o tyto materiály:

- 1) Dotazník učitele k hodnocení ředitele školy
- 2) Dotazník učitele k podmínkám výuky a profesnímu růstu
- 3) Dotazník pro žáky (NŠ)
- 4) Dotazník pro žáky (2. stupně)

Dotazníky byly anonymní a byly následně zpracovány poměrnou metodou, kdy na každou otázku bylo možné odpovědět ohodnocením 1-4, kdy podle znění otázky, bylo možné určit, zda škála 1-4 znamená kladnou, či zápornou odpověď.

Tato akce proběhla již v září roku 2005 a výsledky byly publikovány téhož roku. Ubylo respondentů, a to jak z řad žactva tak i vyučujících, což souvisí s faktickým úbytkem žáků na škole. Poměr počtu respondentů k faktickému počtu učitelů a žáků se však prakticky nezměnil. Otázky byly záměrně voleny stejné jako v roce 2005 a vzniklo tak velmi zajímavé srovnání.

Počet respondentů:

	2005	2007
<i>Dokument č.</i>	<i>Počet respondentů</i>	
1.	18	10
2.	17	10
3.	101	63
4.	89	54
<b>Celkem</b>	<b>208</b>	<b>137</b>

Vzhledem k rozsáhlosti dokumentů byl zvolen tento systém: veškeré tabulky byly přeneseny do příloh. Jedná se o tyto dokumenty:

1. Dotazníky
2. Vyhodnocení dotazníků
3. Srovnání z výsledků z let 2005 a 2007

2. Dotazník učitele k hodnocení ředitele školy

## Cíle

Cílem dotazníku bylo vyhodnocení práce ředitele školy z pohledu pedagogického sboru I. i II. stupně. Otázky byly koncipovány tak, aby odpovídaly konkrétní situaci a požadavkům na řídicího pracovníka ZŠ v oblastech managementu, sociálních vztahů, komunikace a pedagogické činnosti.

## Závěr

V oblasti managementu a vlastní pedagogické činnosti dosáhl ředitel relativně dobrých výsledků (průměry u otázek se pohybovaly v rozmezí 1,30 – 2,50). Nejlepší hodnocení bylo dosaženo u otázek týkajících se řízení pracovníků a materiálních zdrojů. Naopak mírná rezerva se projevuje v oblasti předvídání budoucnosti školy a trendů.

V oblasti komunikace a sociálních vztahů se občas projeví závažnější výhrady k práci ředitele. Týká se to zejména otázek uplatnění diskusních příspěvků pro další činnost školy, vytváření důvěry a podpory u zaměstnanců a identifikace a minimalizace konfliktů ve škole.

Z celkového hodnocení vyplývá, že právě tyto body by se do budoucna měly stát předmětem efektivnějšího řešení, s cílem udržet stávající trend, popřípadě zkvalitnit spolupráci a nadále tvořit prostředí všeobecné důvěry na pracovišti.

Přes mírné zhoršení některých výsledků, zůstává celkové hodnocení ředitele školy na poměrně dobré úrovni.

## Srovnání

Rozmezí průměrů u otázek se poněkud rozšířily na rozdíl od roku 2005. Výsledky ukazují, že ke zlepšení došlo v oblastech řízení pracovníků, strategie školy a materiálních zdrojů. Kritičtěji hodnotili zaměstnanci činnost ředitele v oblastech komunikace s podřízenými, předvídání budoucnosti školy a trendy, vytváření kolegiální vztahů mezi zaměstnanci školy. Ostatní výsledky zůstávají přibližně na stejné úrovni.

### 3. Dotazník učitele k podmínkám výuky a profesnímu růstu

#### Cíle

Zmapování materiální podmínky pro výuku, najít optimální řešení pro zkvalitnění výukového procesu, rozvoj spolupráce učitelů a rodičů při přípravě žáků na výukový proces.

#### Závěr

Otázky lze rozdělit do tří relativně samostatných celků: (a)materiální podmínky, (b)zlepšení výuky a (c)kvalita výuky podle jednotlivých tříd.

- (a) Jednoznačně kladně hodnotí učitelé možnost práce s Internetem (průměr 1,00) a také podporu pedagogického sboru k dalšímu profesnímu růstu (průměr 1,30), v otázce používání dalších pomůcek je však situace opačná.
- (b) Dle názoru učitelů spočívá zlepšení výuky rovnou měrou na přístupu žáků, rodičů i jich samých. V otázce přístupu rodičů a žáků k výuce a přípravě na ni jsou však učitelé zvláště kritičtí. Potvrzuje to i převážně negativní výsledek u otázky 12 a 9 o akceptaci připomínek učitelů na třídních schůzkách.
- (c) Pedagogický sbor se převážně shoduje v otázce, že k výuce není možno přistupovat maximalisticky a je nutná diferenciacie přístupu podle jednotlivých tříd. Množství i kvalita pomůcek by rovněž mohla pozitivně ovlivnit výukový proces. Předmětové komise musí nutně sehrávat svou úlohu a vedení by mělo akceptovat jejich závěry.

## Srovnání

Učitelé kladně hodnotí možnost dalšího odborného růstu, kde došlo k výraznému posunu k lepšímu (téměř o čtyři desetiny stupně), stejně jako v otázce množství pomůcek pro výuku (zlepšení dokonce o osm desetin stupně) a podmínek pro využívání moderních výukových technologií. S tím koresponduje také fakt, že jen dva učitelé vznesli požadavek na zakoupení nových pomůcek. Co se týče spolupráce učitelů s rodiči a žáky, přetrvává názor, že se za dva roky situace nijak nezlepšila. Podle názoru učitelů se nadále projevuje nezáměr žáků a rodičů o konstruktivní spolupráci. Naopak mají učitelé pocit, že spíše vychází vstříc rodičům, byť některé tlaky nemusí vždy objektivně napomáhat zlepšení pracovního úsilí žáků.

### 4. Dotazník pro žáky (NŠ)

#### Cíle

Zjistit, jak subjektivně vnímají žáci I. stupně prostředí školy, vztahy s vrstevníky a učiteli a jak se jim podařilo zařadit se do výukového procesu. Závažný okruh otázek tvoří problémy šikany. Pro větší přehlednost byl dotazník rozdělen do tří samostatných bloků a) Prostředí, vztahy; b) Učitelé, učivo; c) Specifické otázky.

## **Závěr**

### **ad a)**

Žákům se jednoznačně líbí třídy a prostředí školy, velmi negativně však působí problém subjektivního pocitu osamělosti některých dětí. Přispívá k tomu i nevhodné chování řady spolužáků, jako např. výsměch při neúspěchu.

### **ad b)**

Značné procento žáků se ve výuce nudí, mnozí nezvládají domácí přípravu (což koresponduje i s negativním hodnocením přístupu rodičů dle učitelů).

### **ad c)**

Mezi specifické problémy patří napadání žáků ze strany spolužáků ve třídě, popř. žáků vyšších ročníků. Více než 23 žáků (z celkového počtu 54 respondentů) je názoru, že by se jich spolužáci nezastali v případě konfliktu a 22 žáků se nějakým způsobem se bylo nějakým způsobem napadeno. Tento výsledek je alarmující a představuje jeden z nejzávažnějších problémů školy vůbec. Situace vyžaduje co možná nejefektivnější zásah, k čemuž už byla podniknuta řada opatření.

## **Srovnání**

Problém vzájemného napadání žáků přetrvával od roku 2005 prakticky v nezměněné formě, o čemž svědčí i procentuální výsledky v dotazníku u bodu č. 14 a u bodu č. 10, kde došlo k negativnímu poklesu o 3 setiny. Je zajímavé, že se procentuálně zvýšil počet „nudících se“ žáků. Naopak vzrostl počet „spokojených“ se školním prostředím. Dochází k výraznému snižování kolegiality ve třídách.

## **5. Dotazník pro žáky II. stupně**

### **Cíle**

Stejně jako v případě dotazníku pro I. stupeň byly otázky pro větší přehlednost rozděleny do tří bloků: (a)materiální podmínky, (b)zlepšení výuky a (c) kvalita výuky podle jednotlivých tříd

## **Závěr**

### **ad a)**

Vcelku se dá říci, že žáci jsou v hodnocení prostředí školy a mezilidských vztahů velmi kritičtí, což je v ostrém protikladu k výsledkům na I. stupni. Jsou značně skeptičtí k možnosti provést věcné změny ve třídě, potažmo ve škole, na druhé straně se však valná většina sžila se svým kolektivem ve třídě. Co se týče vztahu ke škole, je možné konstatovat značnou neutralitu mnohých žáků v postoji ke škole, kterou navštěvují; je to do určité míry pragmatičnost či nutné zlo, vycházející z povinnosti, což se projevovalo ve značné míře i při předcházející autoevaluaci.

### **ad b)**

Ve vztahu k vyučujícím jsou neméně kritičtí. Je potěšující, že většinou považují učitele za lidi přímé, kteří jednájí na rovinu a neponižují je, ale na druhé straně žákům vadí to, že učitelé postupují ve výuce do značné míry stereotypně ve smyslu jednostranného přístupu

k jednotlivým žákům. Mnohdy však žáci oceňují i snahu učitelů o zavedení nových metod, popřípadě užívání moderní techniky. Celkově se vztahy mezi žáky a učiteli se mírně zhoršily.  
ad c)

Mezi specifické otázky patří hodnocení vztahu mezi spolužáky v kritických situacích, popřípadě otázka agresivního chování, jako fenomén, který ovládá stále větší počet žáků na druhém stupni. Zarážející je vyjádření se valné části žáků k otázkám krádeží a fyzického napadání. Zde jsou rozhodující nikoli procenta v průměru, ale absolutní hodnoty. To, že 10 žáků se setkalo přímo s bitím je varující. 7 okradených dětí jen za poslední dva měsíce je rovněž alarmující.

## **Srovnání**

Co se týče učitelů a jejich práce, žáci zůstávají na mírně kritičtí. Rovněž osobní kontakty učitel-žák se i nadále spíše komplikují. Absolutně se snížil počet napadaných a okradaných dětí, což se projevilo i procentuálních výsledcích. Přesto je tento počet i nadále varující.

Celkově se dá říci, že se prohloubilo pasivní nahlížení na plnění povinností ze strany žáků. Určitou stagnaci sympatií lze sledovat prostřednictvím odpovědí na otázky, kde se nevyžaduje aktivní přístup k výukovému procesu ze strany žáků. Hůře než v předchozím období dopadl vztah učitel-žák při „doučování“. Ve srovnání s dotazníkem učitelů však vyplývá, že toto doučování je důsledkem špatné domácí přípravy žáků a nevyhovující komunikace učitel-rodíč.

Dotazníková příloha je k nahlédnutí na ředitelství školy.

PhDr. Jiří Rudinec  
Mgr. Petr Lyčka